



**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKI NAČELNIK**

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA OPĆINE TEŠANJ ZA 2020. GODINU

SADRŽAJ:		Str.
1/	Izveštaj o izvršenju Budžeta Općine Tešanj za 2019. godinu	1
2/	O b r a z l o ž e n j e	13
2/1	Pravni osnov	13
3/	Ostvarenje Budžeta	13
3/1	Ostvarenje prihoda, primitaka i finansiranja	14
3/1/1	Analiza ostvarenja po grupama prihoda, primitaka i finansiranja	16
3/2	Ostvarenje rashoda i izdataka	18
3/2/1	Analiza ostvarenja po grupama rashoda i izdataka	21
4/	Zaključak	30

2/ OBRAZLOŽENJE:

2/1 PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za podnošenje ovog Izvještaja je sadržan u članu 96. i 97. Zakona o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19).

Članom 96. Zakona o budžetima u Federaciji BiH utvrđeno je da Služba za finansije, privredu, komunalne i inspekcije poslove dostavlja Općinskom načelniku izvještaj o izvršenju budžeta za proteklu godinu, a Općinski načelnik je obavezan isti podnijeti na usvajanje Općinskom vijeću u roku od 6 mjeseci od završetka fiskalne godine.

Budžet za 2020. godinu je izvršavan na osnovu usvojenog Budžeta Općine Tešanj za 2020. godinu ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 10/19, 3/20 i 8/20), Odluke o izvršavanju Budžeta Općine Tešanj za 2020. godinu ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 10/19 i 7/20) i Odluka o preraspodjeli sredstava broj:02-02-1-2536-21/19, od 23.10.2020. godine, broj:02-02-1-2536-21-2/19, od 23.10.2020. godine, broj:02-02-1-2536-21-3/19, od 23.10.2020. godine i broj:02-02-1-2536-22/19, od 02.12.2020. godine ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 9/20).

3/ OSTVARENJE BUDŽETA

Budžetska 2020. godina je imala niz specifičnosti koje su se odrazile na kretanje budžetskih prihoda i budžetsku potrošnju, ta na stopu ostvarenja Budžeta u konačnici. Nastanak krize i niz promjena i mjera vezanih za pojavu i kretanje pandemije COVID-19 u 2020. godini je imalo za posljedicu izradu 2 rebalansa budžeta, te veliki dio namjenskih prihoda i projekata koji su preneseni za realizaciju u 2021. godinu.

Prvobitno usvojeni Budžet Općine Tešanj iz decembra 2019. godine je iznosio **19.030.000 KM**. Općinski Budžet je u prvom kvartalu realizacije bilježio izuzetno visoko ostvarenje, sa nizom stavki realizovanim iznad planiranih prihoda i primitaka.

Nakon proglašenja stanja prirodne nesreće od **17.03.2020.** godine definisan je niz mjera od strane svih nivoa vlasti (uključujući i općine) koje su dovele do smanjenja prihoda općinskog budžeta, a što je dovelo do potrebe usklađivanja prihoda i rashoda putem izrade rebalansa Budžeta. Naša Općina je među prvim reagovala i izradila rebalans Budžeta, već **14.04.2020.** godine, čime je Budžet Općine umanjen na **16.775.000 KM**. Uz usvajanje rebalansa Općinsko vijeće je usvojilo i Odluku o izmjeni Općinskih propisa s ciljem obezbjeđenja pomoći za ublažavanje posljedica pandemije. Ovim dokumentima je bio predviđen niz ušteda, oslobađanja od plaćanja dijela obaveza pravnih i fizičkih lica prema Općini, te redukcije dijela aktivnosti i projekata.

Nakon toga, Vlada Federacije BiH je **31.05.2020.** godine proglasila prestanak stanje prirodne nesreće na teritoriji Federacije BiH uzrokovane pandemijom COVID-19 virusa. Prestankom stanja prirodne nesreće došlo je do djelimičnog oporavka privrednih aktivnosti i tokova, rasta opšte potrošnje, pružanja usluga Organa uprave i slično. Ovo je imalo za posljedicu djelimično poboljšanje izvornih općinskih prihoda.

Pored toga, u drugom polugodištu su obezbjeđena dodatna grant sredstva koja je bilo neophodno uključiti u Budžet da bi se blagovremeno započeli ili dopunili postupci javnih nabavki. Ovdje se prije svega radilo o namjenskim sredstvima za kanalizacione kolektore iz inogranta IPA-2018 od 493.435,71 EUR, grantu Vlade Federacije BiH za gradnju dvorane u Jelahu od 400.000 KM i vodnim naknadama za 2020. godinu u visini od 780.000 KM.

Drugim rebalansom je Budžet za 2020. godinu uvećan za **3.055.000 KM** u odnosu na rebalans iz aprila tekuće godine, odnosno **800.000 KM** u odnosu na Budžet iz decembra 2019. godine. Budžet nakon ovih izmjena i dopuna je iznosio **19.830.000 KM**

Neophodno je istaći da je uvećanje Budžeta drugim rebalansom bilo vezano isključivo za namjenske grantove, dok su se izvorni prihodi Općine i dalje kretali u manjem obimu od prvobitno definisanih iznosa iz decembra 2019. godine.

Pored toga, ističe se vrijeme usvajanja rebalansa, krajem septembra 2020. godine, sa kratkim periodom za implementaciju projekata i aktivnosti, kao i za povlačenje ugovorenih grant sredstava. Ovo je dovelo do prijenosa, kako utvrđenih i ugovorenih grant prihoda, tako i projekata na strani rashoda i izdataka u 2021. godinu. Ova situacije je projicirana i posebno naglašena prilikom usvajanja drugog rebalansa, kada je rečeno da se dodatna sredstva trebaju uključiti u Budžet radi blagovremenog započinjanja postupaka javnih nabavki, te blagovremene realizacije istih u toku 2021. godine.

Ukupni **prihodi i primici sa prenesenim sredstvima i finansiranjem** Budžeta Općine Tešanj za 2020. godinu iznosili su **15.580.281,05 KM**.

Rashodi i izdaci sa povratom sredstava finansiranja Budžeta Općine Tešanj za 2020. godinu ostvareni su u visini od **13.912.965,01 KM**.

I prihodi i rashodi su ostvareni u manjem obimu od planiranih zbog kratkog perioda implementacije nakon usvajanja rebalansa iz septembra 2020. godine. Izvršen je prijenos sredstava i na prihodovnoj i na rashodovnoj strani Budžeta, ali su svi postupci javnih nabavki blagovremeno započeti. Time se sprečava eventualni prijenos projekata u 2022. godinu.

Svi razlozi manjeg ostvarenja, odnosno prijenosa ugovorenih grantova i projekata, uključujući i već započete postupke javnih nabavki od 4 miliona KM, bit će dati u okviru obrazloženja po pojedinim budžetskim grupama.

Ukupno posmatrano u Budžetu za 2020. godinu je iskazan **akumulirani suficit** od **1.667.316,04 KM**. Akumulirana sredstva su tačkom 2. Izvještaja prenesena i raspoređena u Budžet za 2021. godinu.

Na početku godine na računu Budžeta Općine je bilo 2.822.618,33 KM novčanih sredstava, a na kraju godine 2.888.500,75 KM.

Na početku godine stanje imovine Općine Tešanj je iznosilo 88.566.636,00 KM, a na kraju godine 89.729.932,00 KM.

Na početku godine izvori sredstava su iznosili 83.972.458,00 KM, a na kraju godine 84.673.281,00 KM.

Dugoročne obaveze na početku godine su iznosile 4.594.178,00 KM, a na kraju godine 5.056.651,00 KM, a odnose se na kreditno zaduženje za realizaciju projekta WATSAN.

Kratkoročne obaveze na početku godine su iznosile 1.843.862,00 KM, a na kraju godine 884.947,00 KM. Ove obaveze se odnose na dobavljače i primanja uposlenih za mjesec decembar 2020. godine.

3/1 OSTVARENJE PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA

Ukupni **prihodi i primici sa prenesenim sredstvima i finansiranjem** Budžeta Općine Tešanj za 2020. godinu iznosili su **15.580.281,05 KM**, što je manje od planiranog za **21,43%**, odnosno **4.249.718,95 KM** u apsolutnom iznosu.

Osnovni razlozi iskazanog umanjenog ostvarenja prihoda su slijedeći:

- prijenos grant sredstava za kapitalna ulaganja za realizaciju u 2021. godini, u visini od preko 2 miliona KM.
- nerealizovan dio kreditnog zaduženja od 1,5 miliona KM i
- prijenos dijela tekućih grantova za realizaciju u 2021. godini.

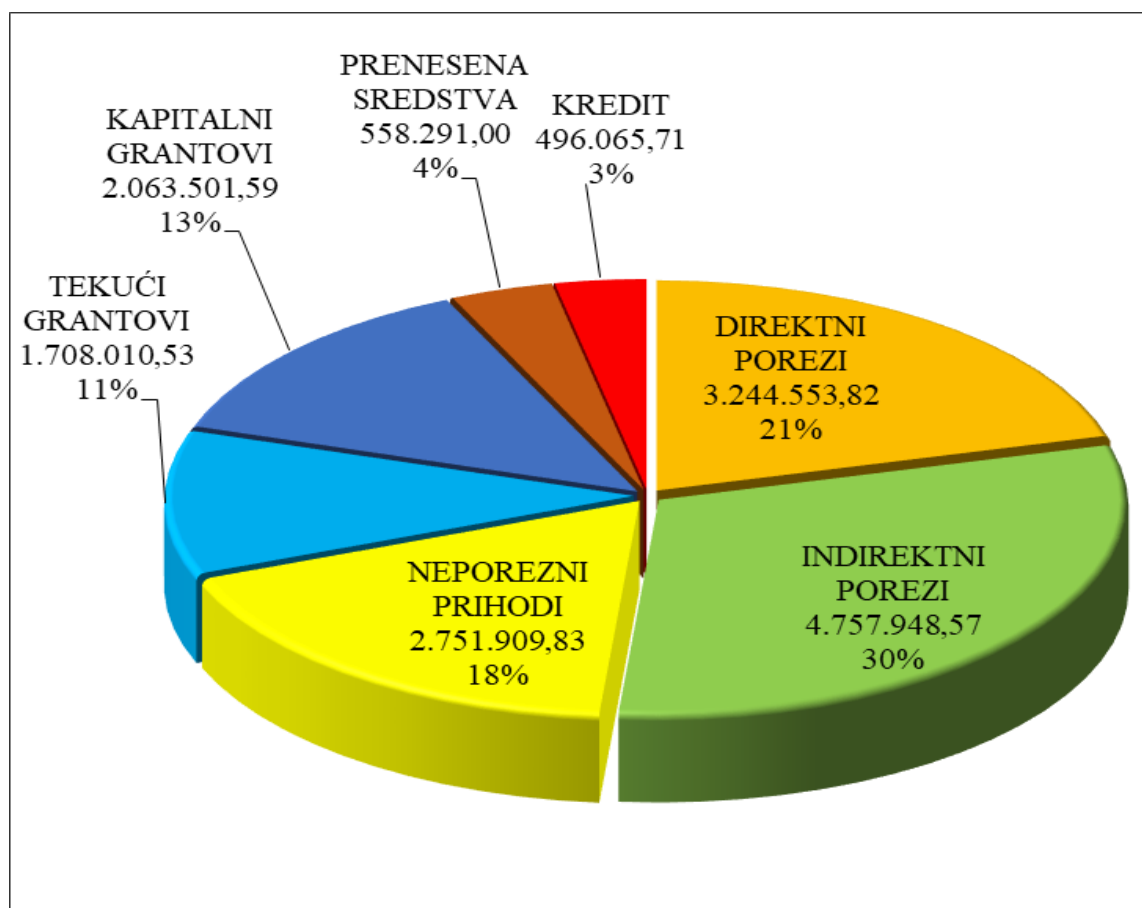
Shodno tome, kada se posmatraju izvorni općinski prihodi (porezni i neporezni) koji se planiraju na bazi projekcija i procjene Službe za finansije, zajedno sa prenesenim sredstvima, ostvareni su u približno planiranom obimu (ostvarenje od 100,57 do 104,79%).

S druge, strane grant sredstva se planiraju na bazi eksternih faktora i uslovljena su namjenom i dinamikom realizacije. Definisana su pravilima i dinamikom institucija koje ih dodjeljuju. Tako se ova sredstva ne mogu precizno definisati-projicirati, a realizacija se često odvija u višegodišnjem periodu.

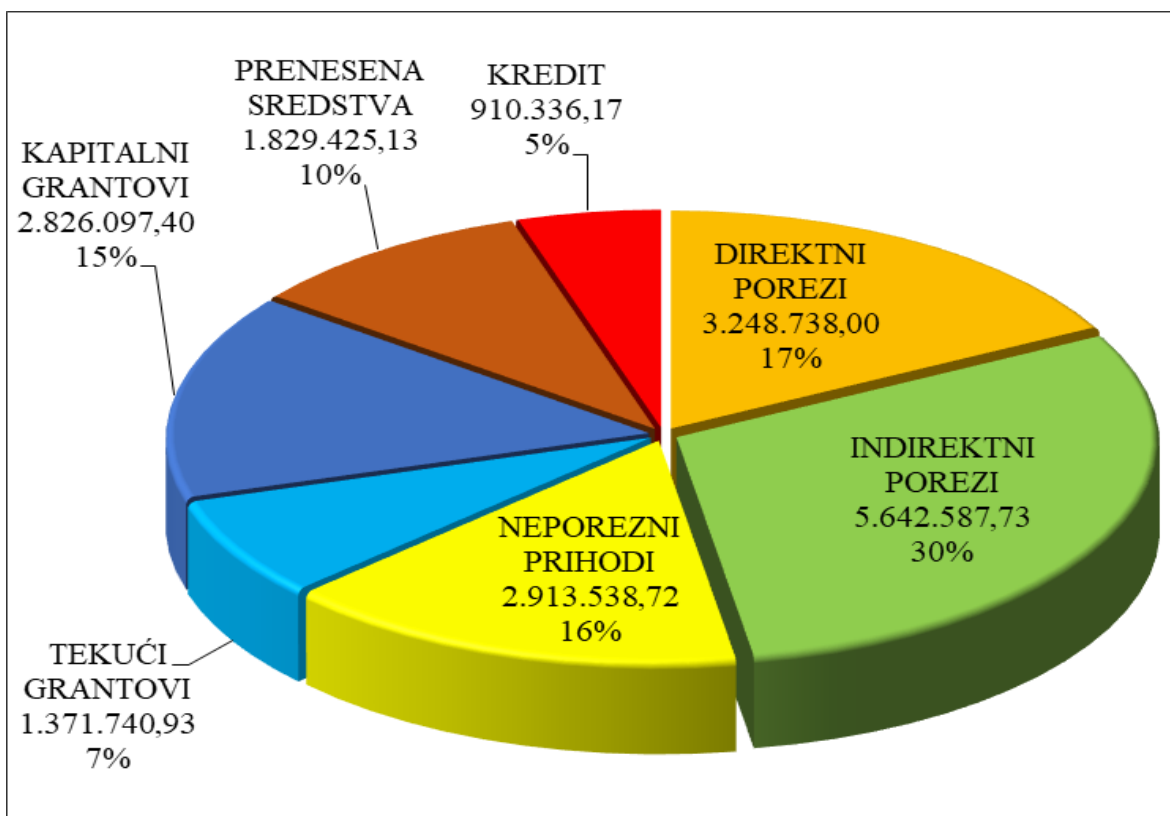
U ranijim izvještajima je i istican problem planiranja i realizacije grant sredstava, budući da se budžeti svih nivoa vlasti planiraju i donose paralelno, tako da se često ne raspolaže sa adekvatnim informacijama i konačnim rješenjima. Primjera radi vodne naknade se realizuju ili kroz kantonalni budžet ili dodjelom grant sredstava općinama, a što pravi ogromna razlika u budžetima. S druge strane, realizacija istih slijedi različita pravila. Tako se dešava da se projekt realizuje u jednoj budžetskoj godini, a grant sredstva doznače u narednoj. Ili obrnuto, grant sredstva se doznače unaprijed, a realizacija se vrši u narednoj godini po sticanju uslova. Ostvarenje prihoda, primitaka i finansiranja je iskazano u narednom tabelarnom i grafičkom pregledu:

R. BR.	GRUPA PRIHODA I PRIMITAKA	OSTVARENJE 2019	PLAN 2020	OSTVARENJE 2020	INDEX		% UČEŠĆA	
					5/3	5/4	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1a	POREZNI PRIHODI – DIREKTNI	3.248.738,00	3.097.000,00	3.244.553,82	1,00	1,05	17,33	20,82
1b	POREZNI PRIHODI – INDIRECTNI	5.642.587,73	4.860.000,00	4.757.948,57	0,84	0,98	30,11	30,54
2	NEPOREZNI PRIHODI	2.913.538,72	2.626.000,00	2.751.909,83	0,94	1,05	15,55	17,66
3	TEKUĆI GRANTOVI	1.371.740,93	2.010.000,00	1.708.010,53	1,25	0,85	7,32	10,96
4	KAPITALNI GRANTOVI	2.826.097,40	4.679.000,00	2.063.501,59	0,73	0,44	15,08	13,24
5	PRENESENA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA	1.829.425,13	558.000,00	558.291,00	0,31	1,00	9,76	3,58
6	FINANSIRANJE	910.336,17	2.000.000,00	496.065,71	0,54	0,25	4,86	3,18
	SVEGA:	18.742.464,08	19.830.000,00	15.580.281,05	0,83	0,79	100	100

Tabela 1. Ostvarenje osnovnih grupa prihoda, primitaka i finansiranja u 2019. i 2020. godini



Grafikon 1. Struktura ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja za 2020. godinu



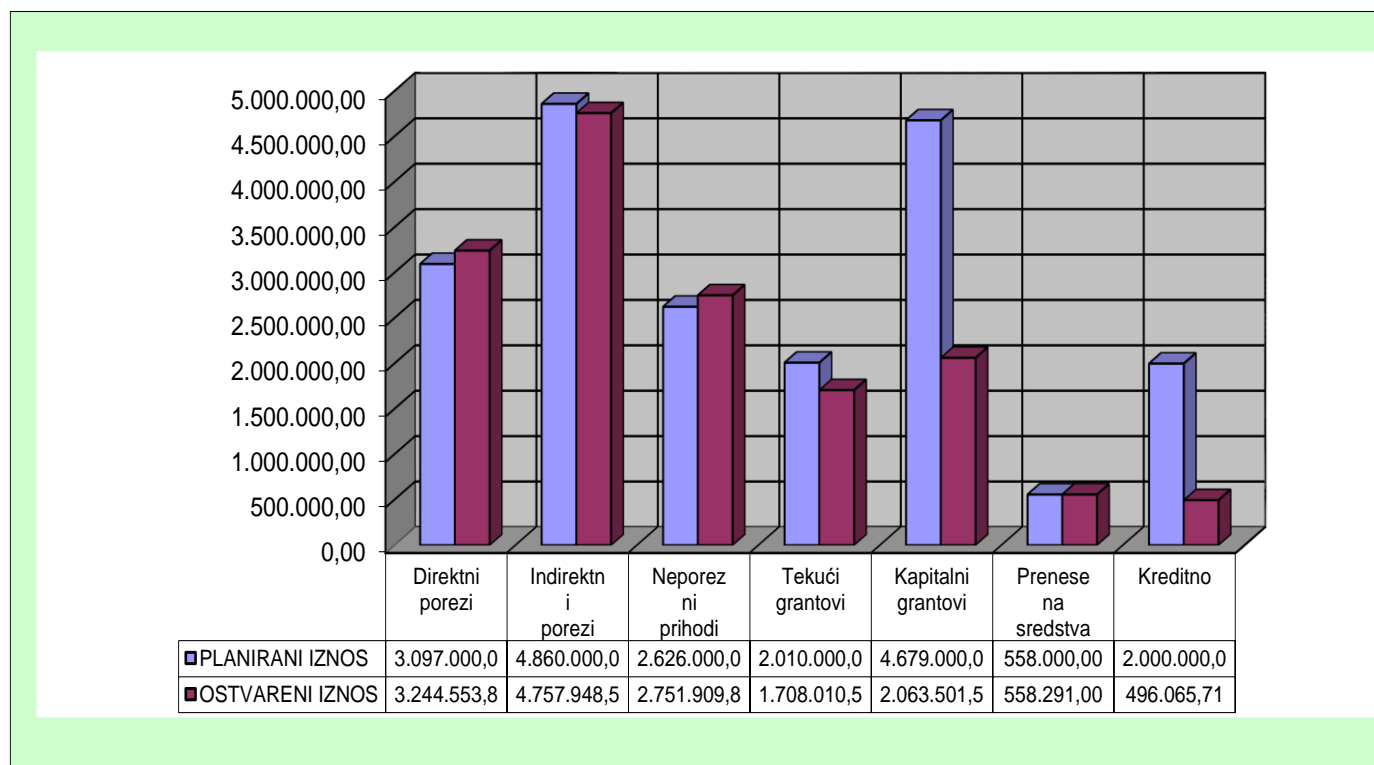
Grafikon 2. Struktura ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja za 2019. godinu

3/1/1 ANALIZA OSTVARENJA PO GRUPAMA PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA

Posmatrano pojedinačno po osnovnim grupama prihoda, primitaka i finansiranja, ostvarenje u odnosu na planirano je iskazano u slijedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

RED. BROJ	VRSTA PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA	PLANIRANI IZNOS	OSTVARENI IZNOS	PROCENT OSTVARENJA
1a	Direktni porezi	3.097.000,00	3.244.553,82	104,76%
1b	Indirektni porezi	4.860.000,00	4.757.948,57	97,90%
2	Neporezni prihodi	2.626.000,00	2.751.909,83	104,79%
3	Tekući grantovi	2.010.000,00	1.708.010,53	84,98%
4	Kapitalni grantovi i primici	4.679.000,00	2.063.501,59	44,10%
5	Prenesena sredstva iz prethodne godine	558.000,00	558.291,00	100,05%
6	Finansiranje	2.000.000,00	496.065,71	24,80%
	SVEGA:	19.830.000,00	15.580.281,05	78,57%

Tabela 2. Pregled ostvarenja prihoda, primitaka i finansiranja po grupama za 2020. godinu



Grafikon 3. Pregled ostvarenja prihoda, primitaka i finansiranja za 2020. godinu po grupama

1. Porezni prihodi u cjelini su ostvareni u približno planiranom obimu, sa neznatnim uvećanjem od **0,57%**, odnosno **45.502,39 KM** u apsolutnom iznosu. Ova grupa prihoda predstavlja najznačajniji dio općinskog budžeta i čini preko 51% svih prihoda i primitaka. Značaj ovih prihoda je posebno izražen u tome što su oni izvorni i nemaju namjenski karakter, te predstavljaju sigurnu osnovu za zadovoljenje općedruštvenih potreba, kapitalna ulaganja i najznačajnijim dijelom za grant podršku građanima, nevladinom sektoru, privrednim subjektima i ustanovama za koje se u protekloj godini izdvojilo više od 4,5 miliona KM.

U odnosu na 2019. godinu ovi prihodi su manji za 10%, odnosno 888.823,34 KM, u apsolutnom iznosu.

Umanjenje prihoda odražava krizu izazvanu pandemijom COVID-19, a u nastavku se analizira utjecaj krize na pojedinačne grupe prihoda i primitaka.

"Prihodi od indirektnih poreza"

Ova grupa prihoda je u **odnosu na 2019. godinu ostvarena sa manjim iznosom od 15,68%, odnosno 884.639,16 KM**. Osnovni razlog za veliki pad ovih prihoda nalazi se u činjenici da oni, ni u kom slučaju ne zavise od privrednih i ekonomskih tokova na teritoriji Općine, kao i tome da općinska uprava nema direktni utjecaj na iste. Za promjene su moguće samo vanredne intervencije, koje nastojimo maksimalno realizovati.

Bez obzira na to, ova vrsta prihoda i dalje čini najvažniji dio općinskog budžeta. Ona sada čini 30,53% ukupnog budžeta, odnosno 44,24% poreznih i neporeznih prihoda. Zbog toga se ovoj grupi prihoda posvećuje posebna pažnja.

Ova vrsta prihoda na nivou Države i Federacije BiH je najosjetljivija na promjene u privrednim tokovima i potrošnji. S toga je pad indirektnih poreza bio tako intenzivan. Zbog svoje važnosti i visokog učešća u ukupnim prihodima, pad ove grupe prihoda je izazvao potrebu izrade rebalansa budžeta na svim nivoima vlasti.

U ovoj analizi ostvarenja u 2020. godini izdvaja se utjecaj privrednih kretanja i ukupnih aktivnosti lokalne zajednice na pojedinačne grupe prihoda. Upravo se pokazalo da prihodi od indirektnih poreza nisu vezani za privredne aktivnosti na teritoriji naše Općine. Radi se o tome da je promet fiskalnih uređaja na teritoriji Tešnja pao za svega 2%, dok je taj pad na nivou Federacije iznosio više od 9%. Istovremeno prihodi od indirektnih poreza sa PDV-om su pali na svim nivoima za blizu 16%. Uzrok tome je način raspodjele sredstava, koji niti jednim dijelom nije vezan za ostvareni promet na teritoriji lokalne samouprave.

Ova činjenica pokazuje da je postojeća zakonska regulativa vezana za raspodjelu prihoda od indirektnih poreza neprilagođena doprinosu pojedinačnih lokalnih zajednica ostvarenju ukupnih prihoda.

S druge strane, postoji niz odredbi postojećeg zakonskog rješenja koje dovode pojedine lokalne zajednice i kantone u podređen položaj. Tu je prije svega zakonska odredba koja favorizuje veće lokalne zajednice sa više od 60.000 stanovnika u odnosu na manje, na način da se njihova sredstva u raspodjeli uvećavaju za dodatnih 20% sredstava u odnosu na male zajednice. Na ovaj način se sredstva, neutemeljeno nadležnostima, prelijevaju sa malih, na velike lokalne zajednice. Općina je već pokretala inicijativu za izmjenu Zakona 2019. godine, ali ista nije prihvaćena.

Stoga smo bili prinuđeni zaštitu naših prava tražiti putem Apelacije pred Ustavnim sudom FBiH, koja je pokrenuta u martu 2021. godine, kao i inicijativu za izmjenu Zakona (navedeno u nastavku).

Drugi dio odredbi koje su se pokazale diskriminirajuće prema našoj Općini, je od ranije poznat Općinskom vijeću. Radi se o utvrđivanju koeficijenta za raspodjelu sredstava po osnovu indeksa razvijenosti općina i gradova. Naša Općina je u više navrata intervenisala prema Federalnom ministarstvu finansija, a najznačajnija je aktivnost u 2019. godini kada je obezbijeden povrat umanjjenih sredstava Općini od 600.000 KM.

Da bi se izbjegle ovakve situacije ubuduće i da bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative na nivou cijele FBiH, Općina je u martu 2021. godine pokrenula i Inicijativu za izmjenu Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, u dijelu koji se odnosi na ovaj segment (član 12. stav 3 Zakona).

Ovim poduzetim aktivnostima općinska administracija nastoji da obezbijedi zadržavanje i uvećavanje budžetskih prihoda kroz definisanje pravednijeg učešća u raspodjeli. Ovdje se radi o prihodima Općine koji, na godišnjem nivou, mogu biti izgubljeni na nivou od oko 500.000 KM, te o prihodima koji mogu biti dodatno ostvareni u visini od oko 200.000 KM. U protivnom, doći će do pada općinskih prihoda i potrebe obezbjeđenja istih na nekoj od drugih osnova, kao što su općinske takse i naknade.

S druge strane, napominjemo da su takse i naknade naše Općine u poređenju sa okruženjem i sa prosjekom u FBiH jako nisko formulisane, sa namjerom stvaranja dobrog poslovnog ambijenta. Ova komparativna prednost naše Općine bi se u tom slučaju izgubila.

"Prihodi od direktnih poreza"

Za razliku od indirektnih, ova grupa poreznih prihoda zavisi od uplaćenih i ubranih prihoda na teritoriji Općine. Stoga, na ovu grupu prihoda direktan utjecaj imaju privredna kretanja i razvijenost lokane zajednice. **Ovi prihodi su ostvareni sa uvećanjem u odnosu na planirani iznos od 4,76%, odnosno 147.553,82 KM.**

U odnosu na 2019. godinu ova grupa poreznih prihoda je ostvarena na približno istom nivou, sa neznatnim umanjjenjem od svega 0,13%, odnosno 4.184,18 KM u apsolutnom iznosu, premda nije bilo povećanja poreznih stopa.

Kako je to već iskazano u analizi prihoda od indirektnih poreza, pokazalo se da je privreda Tešnja daleko fleksibilnija u odnosu na sredine u kojima su locirani veliki privredni sistemi. Stoga je početkom pandemije došlo do niza prestrukturiranja i preorjentisanja značajnog dijela privrednih subjekata na druge aktivnosti i vidove proizvodnje. To rezultira daleko manjim padom aktivnosti, prometa, zaposlenosti i drugih ekonomskih pokazatelja u odnosu na FBiH u cjelini.

Upravo je to uzrok ostvarenju prihoda ove grupe na približnom nivou prihoda iz 2019. godine.

Čak je zabilježen i rast prihoda od poreza na dohodak od 2,86% i poreza na imovinu od 1,15%.

2. Neporezni prihodi su ostvareni u većem obimu od planiranih za **4,79%**, odnosno **125.909,83 KM** u apsolutnom iznosu.

U odnosu na 2019. godinu, ova grupa prihoda je ostvarena u manjem obimu za 5,55%, odnosno 161.628,89 KM u apsolutnom iznosu.

I ova grupa prihoda zavisi od poslovnih aktivnosti i razvijenosti lokalne zajednice, kao i od aktivnosti organa uprave u cjelini. Kada se uzme u obzir da je po osnovu Odluke Općinskog vijeća u 2020. godini izvršeno oslobađanje od plaćanja obaveze pravnih i fizičkih lica zbog krize izazvane pandemijom u ukupnoj visini od oko 300.000,00 KM, dolazimo do zaključka da je potencijal prihoda rastao u odnosu na 2019. godinu.

S tim da je potrebno posebno napomenuti da u isto vrijeme nije bilo povećanja stopa i visina općinskih naknada i taksi.

Podgrupa "**Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine**" je ostvarena u većem obimu od planiranog za 5,29%, odnosno 11.151,91 KM.

Samo jedna stavka u okviru podgrupe je ostvarena u manjem obimu od planiranog. Radi se o stavci "Ostali prihodi od imovine", koja je umanjena za 2.491,66 KM. Sve druge stavke su ostvarene u većem obimu od planiranog.

Podgrupa "**Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga**" je ostvarena u većem obimu od planiranog za 6,54%, odnosno 154.486,59 KM.

Ova podgrupa čini više od 91% svih neporezних prihoda i stoga predstavlja najvažniji njen dio.

U okviru ove podgrupe, samo tri stavke su ostvarene u značajnije manjem procentu od planiranih iznosa, ali sa neznatnim apsolutnim iznosima.

Radi se o narednim stavkama:

-„Prihodi od naknade za korištenje građevinskog zemljišta“ sa ostvarenjem od svega 16% (umanjenje od 4.181,00 KM) - ova vrsta naknade ukinuta krajem prethodne godine i ista je planirana samo za iznos procijenjenih naplata potraživanja iz ranijih godina.

-Druga stavka „Prihodi od naknade za korištenje šume“ sa ostvarenjem od svega 25% (umanjenje od 11.202,76 KM) - ovi prihodi zavise od obračuna i doznaka koje vrši Javno preduzeće, tako da na iste Općina nema utjecaj.

-Treća stavka „Naknade za protivpožarnu zaštitu od osiguravajućih društava“ sa ostvarenjem od 76% (umanjenje od 1.469,94 KM) - ovi prihodi zavise od obračuna osiguravajućih društava, tako da na iste Općina nema utjecaj.

3. Tekući grantovi su ostvareni u manjem obimu od planiranog za **15,02%**, odnosno **301.989,47 KM** u apsolutnom iznosu.

U okviru ove grupe sve planirane stavke su ostvarene ispod planiranog nivoa. Razlozi su različiti.

-Stavka "Primljeni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija" je ostvarena umanjeno za 26,92%, odnosno 13.460,00 KM. Ova stavka je planirana na bazi podrške definisane u okviru MEG projekta. Konačno su ugovorena i realizovana sredstva za start up ideje mladih u visini od 36.450,00 KM, dok je obezbijedena dodatna podrška u okviru kapitalnih grantova.

-Stavka "Primljeni grantovi od Kantona - Fond za zaštitu okoliša" je ostvarena u manjem obimu od planiranog za 26,43%, odnosno 63.437,58 KM. Razlog tome je zakašnjela uplata ZE-DO kantona za III kvartal 2020. godine. Uplata sredstava od 67.755,11 KM je izvršena 13.01.2021. godine. Stoga, da je uplata izvršene blagovremeno ostvarenje bi bilo i iznad planiranog.

-Stavka "Primljeni tekući grantovi viših nivoa vlasti i fondova (sredstva za stambeno zbrinjavanje, samozapošljavanje, stipendije i druge potrebe boračkih populacija i drugo)" je ostvarena u manjem obimu od planiranog za 3,61%, odnosno 55.908,55 KM. Razlog tome je prijenos uplaćenih sredstava od strane ZE-DO kantona u visini od 65.700,00 KM za realizaciju u 2021. godinu. Ovi prihodi su ostvareni iznad planiranog nivoa, ali je zbog njihovog namjenskog karaktera i dinamike realizacije dio prihoda prenesen u 2021. godinu.

-Stavka "Donacije i grantovi za otklanjanje i ublažavanje posljedica prirodne nesreće (sredstva viših nivoa vlasti i drugih)" je ostvarena sa neznatnim iznosom. Zabilježeno je par uplata fizičkih lica.

Razlog tome je dodjela podrške Vlade FBiH putem javnog poziva, kojim je Općina Tešanj dobila grant sredstva od 525.000,00 KM. Od toga je 400.000,00 KM namijenjeno za gradnju dvorane Jelah, a 125.000,00 KM kao jednokratna finansijska pomoć Budžetu Općine.

Pored toga pomoći za otklanjanje posljedica pandemije su ostvarene kroz druge mjere i programe svih nivoa vlasti.

4. Kapitalni grantovi i primici ostvareni su u manjem obimu od planiranih za **44,10%**, što u apsolutnom iznosu predstavlja **2.615.498,14 KM**.

Dva su osnovna razloga za iskazano manje ostvarenje ove grupe prihoda:

-Prvi razlog je nemogućnost realizacije projekata, pa samim tim i doznake odobrenih grant sredstava ukupne visine od 1.745.081,00 KM.

Radilo se o namjenskim sredstvima za kanalizacione kolektore iz inogranta IPA-2018 od 493.435,71 EUR i vodnim naknadama iz sredstava ZE-DO kantona za 2020. godinu u visini od 780.000 KM.

Kako je to već navedeno, prilikom izrade drugog rebalansa istaknuto je da se ugovorena grant sredstva trebaju uključiti u Budžet radi blagovremenog započinjanja postupaka javnih nabavki, te blagovremene realizacije projekata u toku 2021. godine. Ova sredstva su ugovorena i odobrena, te je obezbijedeno blagovremeno provođenje postupaka javnih nabavki. Time se obezbijedilo ubrzanje postupaka za realizaciju projekata u 2021. godini i realizacija planiranih stavki, kako na strani prihoda, tako i kapitalnih rashoda i izdataka.

-Drugi razlog je obaveza storniranja već doznačenih sredstava i prijenos istih za realizaciju u narednu godinu. U ovom slučaju, sredstva su već doznačena Budžetu ali se, zbog njihovog namjenskog karaktera i obavezi utroška istih po sticanju uslova, storniraju i prenose u 2021. godinu. Radi se o sredstvima za uređenje raskrsnice u Jelahu od 200.000,00 KM, uređenje korita rijeke Usore od 58.534,13 KM, rekonstrukcija školskih objekata od 30.000,00 KM i izrada video nadzora u visini od 69.500,00 KM.

5. Prenesena sredstva iz prethodne godine su ostvarena u planiranom obimu, kako je to definisano tačkom 2. Izvještaja o izvršenju Budžeta Općine za 2019. godinu.

6. Sredstva finansiranja – kreditno zaduženje je realizovano u 24,80%-tnom iznosu, odnosno umanjeno za 1.503.934,59 KM.

Razlog za manju realizaciju kreditnih sredstava u 2020. godini je istovjetan kao i kod grant sredstava IPA-2018. Pokretanje javne nabavke je provedeno nakon zaokruženja finansijske konstrukcije i usvajanja drugog rebalansa. Povlačenje kredita je direktno vezano sa realizacijom ugovorenih radova na projektu WATSAN.

Ovo predstavlja i jedan od osnovnih razloga umanjenog ostvarenja Budžeta.

Ukupni iznos iskorištenih kreditnih sredstava na dan 31.12.2020. godine iznosi 5.056.651,37 KM.

3/2 OSTVARENJE RASHODA I IZDATAKA

Rashodi i izdaci sa povratom sredstava finansiranja Budžeta Općine Tešanj za 2020. godinu ostvareni su u visini od **13.912.965,01 KM**, što je manje od planiranog za 5.917.034,39 KM.

Osnovni razlozi umanjenog ostvarenja rashoda se mogu grupisati u slijedeće:

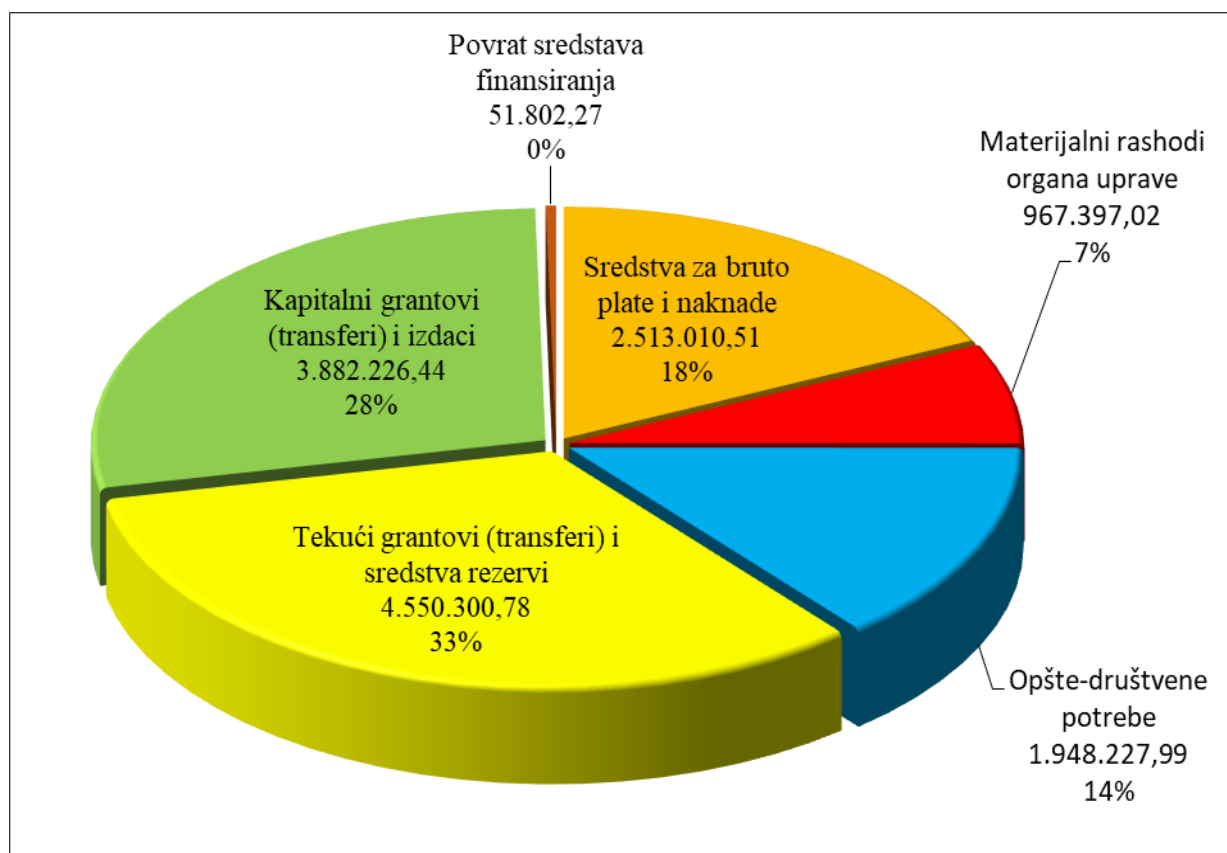
1. Prijenos i ponovno planiranje projekata u budžetu za 2021. godinu u visini od **3.980.000,00 KM**. Radi se o projektima kolektorske mreže, vodosnabdijevanja i videonadzora. Razlozi za ovaj prijenos su već izneseni prilikom obrazlaganja iskazanog ostvarenja kapitalnih grantova, a odnose se na kratak rok implementacije nakon usvajanja rebalansa budžeta iz septembra 2020. godine.
2. Nemogućnost blagovremene realizacije dijela ugovorenih aktivnosti, a koje su prenesene za realizaciju u 2021. godinu u visini od **965.465,73 KM** (definisano tačkom 2. Izvještaja).
3. Prijenos dijela ostvarenih namjenskih prihoda posebne naknade i Fonda za vatrogastvo od **330.000,00 KM** koji nisu utrošeni za realizaciju na stavkama "Opremanje civilne zaštite, jedinica i službi iz sredstava posebne naknade" i drugih zakonom definisanih izdataka. Ova sredstva su zbog zakonske obaveze i dinamike realizacije u cijelosti prenesena u Budžet za 2021. godinu.
4. Dinamika realizacije dijela projekta i aktivnosti koje se finansiraju iz grant sredstava, zbog čega je izvršeno storniranje prihoda i prijenos u 2021. godinu grant sredstava u visini **358.034,13 KM**.

5. **Ostvarene uštede** u okviru grupe rashoda vezane za rad organa uprave od **106.592,47 KM**.

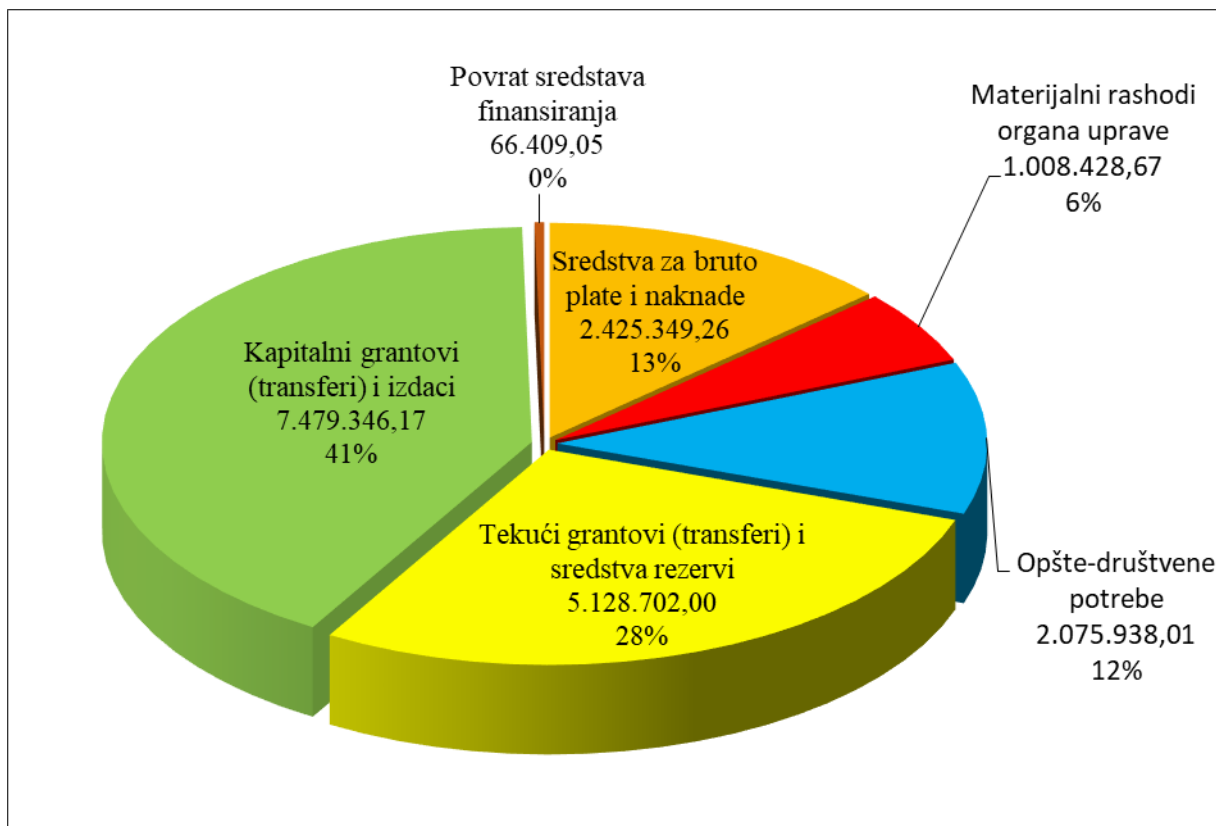
Ostvarenje i struktura rashoda i izdataka u 2020. godini iskazana je u slijedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

RED. BROJ	VRSTA RASHODA I IZDATAKA	OSTVARENJE ZA 2020. GODINU	PROCENTUALNO UČEŠĆE U OSTVARENJU
1	Sredstva za bruto plate i naknade	2.513.010,51	18,06
2.1.	Sredstva za materijal, energiju i usluge - rashodi organa uprave	967.397,02	6,95
2.2.	Sredstva za materijal, energiju i usluge - opštedruštvene potrebe	1.948.227,99	14,00
3	Tekući grantovi (transferi) i sredstva rezervi	4.550.300,78	32,71
4	Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci	3.882.226,44	27,90
5	Povrat sredstava finansiranja	51.802,27	0,37
SVEGA:		13.912.965,01	100

Tabela 3. Struktura ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u 2020. godini



Grafikon 4. Struktura ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u 2020. godini



Grafikon 5. Struktura ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u 2019. godini

3/2/1 ANALIZA OSTVARENJA PO GRUPAMA RASHODA I IZDATAKA

Posmatrano pojedinačno po osnovnim grupama rashoda i izdataka ostvarenje u odnosu na planirane iznose je iskazano u slijedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

RED. BROJ	VRSTA RASHODA, IZDATAKA I OTPLATA KREDITA	PLAN ZA 2020. GODINU	OSTVARENJE ZA 2020. GODINU	PROCENT OSTVARENJA
1	Sredstva za bruto plate i naknade	2.578.000,00	2.513.010,51	97,48
2.1.	Direktni materijalni rashodi Ograna uprave	1.009.000,00	967.397,02	95,88
2.2.	Opštedruštvene potrebe	2.014.000,00	1.948.227,99	96,73
3	Tekući grantovi (transferi) i sredstva rezervi	4.920.000,00	4.550.300,78	92,49
4	Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci	9.234.000,00	3.882.226,44	42,04
5	Povrat sredstava finansiranja	75.000,00	51.802,27	69,07
	SVEGA:	19.830.000,00	13.912.965,01	70,16

Tabela 4. Pregled ostvarenja rashoda i izdataka po grupama u 2020. godini

1. Sredstva za bruto plate i naknade su ostvarena u manjem obimu od planiranog za **2,52%**. U okviru ove grupe rashoda ostvarena je ušteda od **64.989,49 KM**. Pored toga, ističemo da je već prilikom izrade prvog rebalansa ova grupa rashoda umanjena za 64.000,00 KM. To je predstavljalo dio mjera za smanjenje budžetskih rashoda u vrijeme pandemije COVID-19. Stoga se može reći da je ostvareno reduciranje ove podgrupe rashoda (uštede) tokom 2020. godine u ukupnoj visini od **128.989,49 KM**. Sve stavke rashoda ove grupe su ostvarene u manjem obimu od planiranih iznosa.

2. Sredstva za materijal, energiju i usluge su ostvarena u manjem obimu od planiranog za **3,55%**, odnosno **107.374,99 KM** u apsolutnom iznosu. Ostvarenje po podgrupama ove grupe rashoda je slijedeće:

2.1. "Direktni materijalni rashodi organa uprave" ostvareni su u manjem obimu od planiranog za 4,12%, odnosno 41.602,98 KM u apsolutnom iznosu.

Budući da je ova grupa rashoda vezana isključivo za rad organa uprave, sva umanjena ostvarenja na stavkama se mogu okarakterisati kao ostvarene uštede. Organ uprave je radio isti posao sa manje resursa.

Pored toga, potrebno je istaći da je prilikom izrade prvog rebalansa izvršeno umanjjenje na stavkama ove podgrupe rashoda od ukupno 116.600,00 KM. Stoga se može reći da je ostvareno reduciranje ove podgrupe rashoda (uštede) tokom 2020. godine za ukupno **158.202,98 KM**.

Prije svega je potrebno naglasiti da je prilikom izrade rebalansa izvršeno maksimalno reduciranje (uštede) stavki koje nisu direktno vezane za upravno rješavanje. Tokom godine se pokazalo da je, bez obzira na pandemiju, zadržan veliki broj predmeta i postupaka. U većem dijelu, aktivnosti lokalne zajednice nisu pale, čak su u nekim segmentima i uvećane. Stoga se uštede nisu mogle vršiti u direktnim rashodima upravnog rješavanja.

Nakon reduciranja određenih stavki iz rebalansa, analiza izvršenja je pokazala da su se na pojedinim stavkama i dalje vršile uštede.

Tako je stavka „Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu“ realizovana sa svega 37,17%, odnosno sa uštedom od 5.026,55 KM, iako je već ranije rebalansom bila umanjena za 5.000,00 KM. U odnosu na ovaj prvobitno usvojeni iznos, ostvarenje ove stavke bi iznosilo svega 22,8%.

Stavka „Promotivno-reklamni materijal Općine i promocija turističkih potencijala“ je utrošane u manjem obimu od planiranog za 13,43%, odnosno za 2.686,18 KM. I ova stavka je već bila umanjena u rebalansu za 10.000 KM. Stoga umanjjenje ove stavke u odnosu na prvobitno usvojeni budžet iznosi blizu 50%.

Stavka „Reprezentacija“ je utrošane u manjem obimu od planiranog za 14,75%, odnosno za 2.950,43 KM. I ova stavka je bila umanjena za 10.000,00 KM u okviru rebalansa, a njeno ukupno umanjjenje iznosi takođe blizu 50%.

Uštede se nisu mogle vršiti na stavkama koje su direktno vezane za upravno rješavanje. Takva stavka je „Izdaci telefonskih i poštanskih usluga“ koja je ostvarena sa neznatnim uvećanjem od 0,71%. Rast ovih rashoda je vezan za obavezu dostave akata sa dostavnicama putem Pošte BiH, uz povećanje broja predmeta koji su rađeni u organu uprave. Stoga je izvršena i preraspodjela dijela sredstava na ovu stavku.

Zbog rasta obima aktivnosti organa uprave, bez obzira na pandemiju, veće uštede se nisu mogle načiniti na preostalim stavkama ove grupe rashoda, tako da je iznos ušteda od 158.202,98 KM značajan uspjeh lokalne zajednice.

2.2. *Ostale usluge za opštredruštvene potrebe* ostvarene su u manjem obimu od planiranog za 3,27%, odnosno 65.772,01 KM u apsolutnom iznosu.

Potrebno je naglasiti da ova grupe rashoda, bez obzira na ograničenje resursa u vrijeme pandemije, kroz 2 rebalansa u konačnici nije umanjena, za razliku od rashoda organa uprave. Zbog važnosti ovih aktivnosti na održavanju infrastrukture i opštredruštvenih potreba u cjelini, čak je izvršeno i djelimično povećanje sredstava za 2,49%, odnosno 49.000,00 KM.

Prilikom izrade 2 rebalansa izvršeno je djelimično prestrukturiranje sredstava. Izvršen je povećanje izdvajanja za potrebe sprečavanja širenja i ublažavanje posljedica pandemije COVID-19.

Tako su uvećana izdvajanja za „Program zaštite od prirodnih nesreća“ za 96%, odnosno 25.000,00 KM, kao i „Interventne i preventivne mjere - otklanjanje posljedica poplava i sprečavanje nastanka novih šteta“ za 88,67%, odnosno 133.000,00 KM. Obje stavke su na godišnjem nivou ostvarene u približno planiranom obimu sa 94% ostvarenja. Pored navedenog izvršena je i nabavka opreme za potrebe zdravstvenih ustanova u visini od 58.372,00 KM.

Tokom godine je vršeno niz aktivnosti na suzbijanju pandemije i ublažavanju mjera, od čega izdvajamo one u oblasti zdravstva, u slijedećem tabelarnom pregledu:

REDNI BROJ	OPIS	IZNOS
1	2	3
1	Grant Općoj bolnici Tešanj, nabavku zaštitnih i dezinfekcionih sredstava za suzbijanje COVID-19	25.000 KM
2	Grant Domu zdravlja za nabavku zaštitnih i dezinfekcionih sredstava za suzbijanje COVID-19	25.000 KM
3	Grant Domu zdravlja za nabavku opreme i sredstava za suzbijanje COVID-19	15.000 KM
4	Grant Općoj bolnici Tešanj, nabavku opreme u sklopu mjera za suzbijanje COVID-19	6.903 KM
5	Nabavka respiratora INEL BH DOO	42.668 KM
6	Nabavka reagensa za detekciju SARS-COV-2	5.136 KM
7	Nabavku zaštitnih i dezinfekcionih sredstava za suzbijanje COVID-19	48.293 KM
8	Provođenje mjera dezinfekcije i drugih mjera na unutrašnjim i vanjskim prostorima	14.687 KM
9	Pomoć najugroženijim kategorijama stanovništva - COVID-19 MJERE	28.705 KM
SUMA		211.395 KM

Izuzetak u okviru ove grupe rashoda čije dvije stavke „Sredstva za deminiranje i trajno obilježavanje minskih polja“ i „Uređenje taksi stajališta“ koje su rebalansom Budžeta suspendovane od izvršenja. Razlog tome je utvrđivanje prioriteta i odlaganje izvršenja pojedinih aktivnosti zbog izbijanja pandemije. Ovo situacije su se više dešavale u okviru grupe grantova.

Sve preostale stavke koje se odnose na održavanje infrastrukture i opštedruštvenih potreba su se odvijale normalno u planiranim obimima za 2020. godinu. Jedino prekoračenje od svega 0,4% je zabilježeno na stavci „Održavanje asfaltnih puteva i ulica, horizontalne i vertikalne signalizacije“ u iznosu od 1.699,28 KM.

3. Tekući grantovi (transferi), kamate i sredstva rezervi su ostvareni u manjem obimu od planiranog za **7,51%**, odnosno **369.699,22 KM** u apsolutnom iznosu.

Posmatrano pojedinačno po podgrupama, ostvarenje unutar ove grupe rashoda je slijedeće:

3.1. *Grantovi mjesnim zajednicama* za redovnu djelatnost su ostvareni u 86,25%-tnom iznosu planiranih sredstava. Raspodjela sredstava je vršena u skladu sa važećom Odlukom svim mjesnim zajednicama. U 2020. godini nije vršena obustava dodijeljenih sredstava MZ. Ugovor za vršenje knjigovodstvenih usluga od strane jedinstvenog knjigovodstvenog servisa se ispunjava u cijelosti, čime je nastavljena dobra praksa monitoringa i provođenja kontrole utroška sredstava.

Umanjenje je nastalo u dijelu izdvajanja za zimsko održavanje putve, gdje je ostvarena ušteda od 37.801 KM.

3.2. *Grantovi socijalne zaštite i pomoći.*

Najveći dio stavki ove grupe rashoda je ostvaren u planiranom obimu. Na 18 od 27 stavki je evidentirano ostvarenje u 100%-tnom iznosu.

Sedam stavki je ostvareno u nešto manjem obimu od planiranog, a izdvajaju se dvije stavke po visini sredstava. Radi se o stavci „Sredstva za ostale pomoći boračkih populacija iz Budžeta ZE-DO kantona“, koja je ostvarena umanjeno za 23.108,40 KM, zbog uvođenja drugog vida pomoći demobilisanim borcima tokom godine. Uvedeno je pravo na egzistencionalnu naknadu koja se isplaćuje direktno na račune korisnika, bez transfera Općinama. Ova sredstva na godišnjem nivou iznose oko 2.000.000,00 KM. Na ovaj način je tokom 2020. godine višestruko popravljen položaj demobilisanih boraca.

Druga stavka je „Stimulativne demografske mjere - podrška bračnim parovima za vanmateričnu oplodnju“ koja je ostvarena umanjeno za 10.000,00 KM. Analiza je pokazala da je razlog za to dosadašnji način dodjele sredstava retroaktivno, po obavljenom medicinskom zahvatu i dostavi računa. Zbog toga je ovaj uslov u 2021.

godini promijenjen. Sredstva se isplaćuju unaprijed po predračunu, tako da je već u I kvartalu zabilježen značajan rast podnesenih zahtjeva bračnih parova koji ispunjavaju uslove.

Pored toga, izdvajaju se „Sufinansiranje pravne zaštite boračkih populacija“ koja je nerealizovana zbog ne postojanja zahtjeva u 2020. godini i „Grant Centru za socijalni rad Tešanj za sufinansiranje rada komisije za utvrđivanje stepena invalidnosti lica sa teritorije općine Tešanj i sredstva putem Organa uprave“ sa realizacijom od 50% zbog manje obrađenih predmeta u 2020. godine.

3.3. *Grantovi za kulturu, obrazovanje i mlade* su ostvareni u 97,75%-tnom iznosu planiranih sredstava.

Najveći broj stavki (10 od 14) ove podgrupe je ostvaren u približno planiranom obimu.

Četiri stavke su ostvarene u manjem obimu od planiranog zbog smanjenja obima aktivnosti koje se nisu mogle realizovati radi provođenja mjera za suzbijanje pandemije (zabrana okupljanja, održavanja manifestacija, nastave i slično). Potrebno je naglasiti da je zbog nemogućnosti odvijanja pojedinih događaja i aktivnosti, ova podgrupa rashoda umanjena u okviru rebalansa Budžeta za 126.600,00 KM.

Ni jedna od stavki ove podgrupe rashoda nije ostvarena sa prekoračenjem planiranih sredstava.

3.4. *Grantovi u oblasti sporta* su ostvareni u 96,11%-tnom iznosu planiranih sredstava.

Aktivnosti sportskih klubova i društava su u protekloj godini takođe bile reducirane, zbog zabrane svih takmičenja početkom izbijanja pandemije COVID-19. To je i bio razlog za korekcije planiranih iznosa u okviru rebalansa Budžeta, ali i umanjeno ostvarenje pojedinih stavki na godišnjem nivou.

Rebalansom su sredstva ove podgrupe umanjena za 143.000,00 KM, što je činilo blizu 30% prvobitno planiranih sredstava.

Potrebno je navesti, da je normalizacijom stanja izvršeno potpisivanje novih ugovora, tako da su u Budžetu planirana sredstva za nastavak takmičarskih aktivnosti jesenskog dijela sezone za sve klubove.

3.5. *Grantovi udruženjima građana* su realizovani u 87,04%-tnom obimu uz izmirenje svih ugovorenih obaveza prema udruženjima.

3.6. *Grantovi podrške privredi i ostalo* su ostvareni u 92,75%-tnom iznosu planiranih sredstava.

Za razliku od drugih, ova podgrupa grantova je u vrijeme izbijanja pandemije korigovana na više. Sredstva su u okviru rebalansa Budžeta uvećana za 25,58%, odnosno 295.000,00 KM.

Razlog za uvećanja su obezbijedena dodatna sredstva podrške, prije svega, poljoprivrednim proizvođačima, zapošljavanju i samozapošljavanju iz sredstava ZE-DO kantona i za poslovne ideje mladih. Planirane su poticajne mjere koje su rebalansom uključene u budžetski dokument.

To je podrazumjevalo uvođenje nove budžetske stavke „Podrška poljoprivrednim proizvođačima u provođenju sjetve“ u visini od 300.000,00 KM.

Takođe je izvršeno uvećanje stavke „Sredstva podrške za zapošljavanje i samozapošljavanje boračkih populacija iz Budžeta ZE-DO kantona“ sa 220.000,00 na 280.000,00 KM, te uvećanje stavke „Podrška razvoju start up ideja mladih“ sa 60.000,00 na 90.000,00 KM.

S druge strane, zbog zabrane javnih skupova i drugih mjera za suzbijanje pandemije otkazana je organizacija sajma privrede u Tešanju. Stoga su sredstva od 35.000,00 KM i brisana iz Budžeta za 2020. godinu. Takođe su reducirana sredstva na pojedinim stavkama kojim su načinjene uštede u Budžetu, kao što je umanjene sredstava na stavci „Grantovi klubovima vijećnika OV-a“ za 8.000,00 KM i stavci „Grant Agenciji za razvoj za bruto plate i naknade“ za 4.000,00 KM.

3.7. *Kamate i operativna budžetska rezerva.*

Sve kamate po osnovu kredita su isplaćene blagovremeno i u planiranom iznosu za 2020. godinu, mada su one za 2020. godinu iznosile svega 17.248,77 KM od rezervisanih 35.000,00 KM, zbog trenutne malog nivoa primijenjenih kamatnih stopa.

"Sredstva operativne budžetske rezerve" su utrošena u visini od 22.700,00 KM (28,38% planiranih sredstava), a pojedinačni utrošak sredstava prikazan je u narednom tabelarnom pregledu:

R.br	Datum donošenja rješenja	Primalac sredstava	Svrha doznake	Iznos odobrenih sredstava
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
1	03.02.2020	Sinanović Nurije i Tehvide Mustafa	Podrška Općine za polaganje hifza	800,00
2	03.02.2020	Bukvić Ahmed muhafiz iz Tešnja	Podrška Općine u pripremi, podučavanju i pripremi za polaganje hifz	400,00
3	21.04.2020	Škapur Edina iz Vukova	Pomoć za sanaciju štete na stambenom objektu oštećenom u požaru	4000,00
4	20.05.2020	Mević Saliha iz Kaloševića	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
5	04.06.2020	Pašić Edin iz Vukova	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
6	11.06.2020	Mahalbašić Zejna iz Mrkotića	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
7	03.07.2020	Bedak Mirsad iz Miljanovaca	JNP na ime pomoći san. štete na st. objektu nastale usljed kišnog udara	500,00
8	03.07.2020	Čamdžić Enes iz Ljetinića	Sanacija štete na st. objekta nastaloj usljed kišnog udara	700,00
9	04.08.2020	Pašić Edin iz Vukova	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	300,00
10	05.08.2020	Mujkić Ramo iz N. Miljanovaca	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
11	17.08.2020	Šabanović Selvedin iz Lepenice	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
12	21.09.2020	Ogrić Salko	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
13	21.09.2020	Kotorić Mustafa	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
14	09.10.2020	Dizdarević Emir iz Jevadžija	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
15	30.10.2020	Mujkanović Jasmina iz Tešnja	JNP na ime pomoći u san. štete nastale u požaru porodične kuće	3.000,00
16	23.11.2020	Čaplja Samil	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
17	15.12.2020	Hajrić Mustafa	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
18	23.12.2020	Hujdur Rasim iz Piljužića	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
19	29.12.2020	Dubravac Nihad iz Kraševa	Pomoć za naknada za dijela šteta nastale uginućem krave	500,00
		UKUPNO		15.700,00
		Postotak u odnosu na porezne i neporezne prihode Budžeta		0,21%
		Postotak realizacije stavke od raspoloživog		28,38%

Tabela 7. Pregled utroška sredstava operativne budžetske rezerve

4. Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci.

Prije svega potrebno je naglasiti da je kapitalni dio budžeta najosjetljiviji na promjene visine budžetskih prihoda. Tekući dio budžeta je rigidan i na njega u manjoj mjeru utječu oscilacije prihoda. Sve oscilacije se u najvećoj mjeri odražavaju na kapitalni dio budžeta.

Stoga je kriza pandemije u najvećoj mjeri utjecala na kapitalni dio Budžeta. Prvim rebalansom, Budžet je umanjen za 2.2 miliona KM, od čega je kapitalni dio bio umanjen za 1,5 miliona, a preostali dio Budžeta za 0,7 miliona KM.

Takođe, drugim rebalansom, kojim je Budžet uvećan za 3 miliona KM, čak 2,6 miliona KM se odnosilo na kapitalni dio, a preostali tekući dio je uvećan za svega 0,43 miliona KM.

Smanjenjem sredstava u prvom rebalansu su u najvećoj mjeri suspendovani-odgođeni ili reducirani pojedini kapitalni projekti, dok je drugim rebalansom planirano dodatno uvećanje kapitalnog dijela i u odnosu na prvobitno usvojeni Budžet iz decembra 2019. godine za 1,1 milion KM.

Više je razloga iskazanog niskog procenta realizacije kapitalnog dijela budžeta, od kojih ističemo slijedeće:

1. Dio projekata, ukupne visine od **3.740.000,00 KM**, nije ugovoren u izvještajnom periodu te je prenesen za realizaciju uz ponovno planiranje u budžetu za 2021. godinu.
Prilikom usvajanja rebalansa Budžeta sa kraja septembra 2020. godine naglašeni su razlozi uvećanja koji su tada bila načinjena (uvećanje za dodatna grant sredstva od 2,1 milion KM i uvećanje kreditnog zaduženja od 0,5 miliona KM).
U tom dokumentu je bilo istaknuto slijedeće: "Ova grant sredstva je neophodno uključiti u Budžet, tako da bi blagovremeno započeli procedure javnih nabavki i utrošak istih, iako se sami projekti u cjelini neće moći okončati u jednoj budžetskoj godini".
Shodno tome, uključanjem u rebalans stvoreni su uslovi za provođenje postupaka javne nabavke. Svi postupci su blagovremeno započeti, ali zbog procedura nabavki neki od ugovora nisu ni bili zaključeni do kraja budžetske godine.
Stoga su nerealizovani projekti ponovo planirani u budžetu za 2021. godinu. Radi se o slijedećim projektima:
- „Projekt prikupljanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda na području Općine“ od 3.000.000,00 KM,
- „Vodosnabdijevanje“ od 600.000 KM i
- „Izrada sistema videonadzora na području općine Tešnja“ od 140.000 KM.
2. Dio planiranih projekata je ugovoren ali nije okončan u 2020. godini, te su ova sredstva prenesena za realizaciju istih u ukupnoj visini od **931.332,30 KM**. Ovi projekti su planirani u Budžetu 2021. godine na stavci „Realizacija ranije ugovorenih i prenesenih projekata iz prethodnih godina“, a taksativno su navedeni u okviru tačke 2. tabelarnog dijela Izvještaja.
3. Sredstava na stavci "Opremanje civilne zaštite, jedinica i službi iz sredstava posebne naknade" i "Opremanje vatrogasne jedinice iz sredstava Fonda za vatrogastvo i budžeta" takođe nisu realizovana, ali ni ugovorena. Budući da se radi o namjenskim sredstvima ista su prenesena u narednu godinu u okviru planirane stavke u Budžetu za 2021. godinu. Ova sredstva iznose **100.544,29 KM**.
4. Dio projekata za koje su obezbijedena grant sredstva nisu realizovani zbog potrebe stvaranja tehničkih uslova i zaokruženja finansijske konstrukcije. Radi se o projektima rekonstrukcije raskrsnice Jelah, obaloutvrde rijeke Usore i gradnja školskih objekata ukupne visine od **288.534,13 KM**. Ova sredstva su stornirana i prenesena u Budžet za 2021. godinu.
5. Sredstva GSM licenci nisu ostvarena, tako da nije realizovana ni planirana stavka na rashodovnoj strani budžeta od **100.000,00 KM**.

Bez obzira na gore navedena opravdana umanjena i sve implikacije izazvane krizom nastalom pandemijom COVID-19, ostvareni kapitalni dio Budžeta od **3.882.226,44 KM** je na približnom nivou 2017. godine koja nije bila opterećena elementima krize.

Da su u izvještajnom periodu realizovani ugovoreni preneseni projekti i projekti za koje su započeti postupci javnih nabavki (gore navedene stavke 1. i 2.), ostvarenje ovog dijela budžeta bi iznosilo **8.553.558,74 KM**.

Time bi kapitalna ulaganja bila realizovana u 92,63%-tnom iznosu.

Kapitalna ulaganja u 2020. godini su obuhvatala i okončanje nekoliko dugogodišnjih projekata, od čega se izdvaja slijedeće:

-Okončana je izgradnja 4 školske sale (Kalošević, Jablanica, Miljanovci iz 2020. godine Šije iz 2018. godine). U 2020. godini su za ovu namjenu izdvojena sredstva od 300.387,56 KM, čime je završen i preostali dio radova na preostala tri objekta. Ukupna ulaganja u ova četiri objekta iznosila su blizu 2,2 miliona KM.

-Okončana je izgradnja pješačke staze i parkinga u ulici Kralja tvrtka u Tešnju. U 2020. godini su za ovu namjenu izdvojena sredstva od 195.243,01 KM (dio od 49.953,37 KM je okončan i fakturisan u februaru tekuće godine), čime je završen i preostali dio sa proširenjem saobraćajnice do mosta kod Katange. Ukupna vrijednost radova na ovom projektu je iznosila blizu 520.000,00 KM. Ovaj projekt se definiše kao samoodrživi budući da je parking 2020. godinu bio u funkciji i predstavlja dio ostvarenih prihoda Općine za reinvestiranje i vraćanje uložених sredstava od 51.000,00 KM.

-Okončano je uređenje izletišta Kiseljak, za koje je u 2020. godini izdvojeno dodatnih 47.965,54 KM. Sam bazen kao najznačajniji sadržaj izletišta je ranije predat na upravljanje JU Sportsko rekreacioni centar Tešanj.

- Okončana je izgradnja objekta skladišta CZ, za koje je u 2020. godini izdvojeno 20.193,44 KM. Ukupna vrijednost ovog objekta iznosi 188.750,00 KM, a građen je iz namjenskih sredstava ZE-DO kantona i sredstava Općine.

-U 2020. godini je bilo planirano okončanje projekta izgradnje vodovoda Raduša, ali je dio radova prenesen u 2021. godinu. U 2020. godini su okončani radovi u visini od 494.523,00 KM. Puštanje vodovoda u upotrebu je izvršeno početkom aprila, a ukupna vrijednost radova na ovom vodovodu je iznosila 2,26 miliona KM.

Pored navedenih projekata koji su okončani u protekloj godini, niz kapitalnih ulaganja je nastavljeno u kontinuitetu, od čega izdvajamo slijedeće:

-Kapitalna ulaganja (Plan kapitalnih investicija) je kao i prethodnih godina realizovan u skladu sa posebnom Odlukom Općinskog vijeća. Ova stavka je realizovana u 80,84%-tnom iznosu, odnosno sa 565.907,57 KM u apsolutnom iznosu, a dio nerealizovanih projekata je prenesen u 2021. godinu.

-Izrada prostorno planske i druge projektne dokumentacije je realizovana u 92,36%-tnom iznosu, odnosno sa 175.477,62 KM u apsolutnom iznosu. Kao i prethodnih godina, izdvojena se značajna budžetska sredstva za izradu projektne dokumentacije, čime se stvaraju osnovni preduslovi za realizaciju kapitalnih ulaganja. Takođe se stvaraju uslovi za kandidovanje projekata na javne pozive domaćih i međunarodnih institucija.

-Uređenje industrijskih zona i poslovne infrastrukture je realizovano u 100%-tnom iznosu, odnosno 270.914,20 KM.

-Konačno, stavka Podrška projektima i trošak sredstava kapitalnih grantova viših nivoa vlasti i drugih izvora, bez obzira na krizu izazvanu pandemijom, je realizovana u 100%-tnom iznosu, odnosno sa 503.832,81 KM. Ovdje se posebno ističu dva projekta koja su realizovana sa Ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta ZE-DO kantona. Prije svega započela je gradnja novog objekta osnovne škole u Medakovu, čija prva faza izgradnje je iznosila 325.212,21 KM, a za tu namjenu su obezbijedena sredstva Kantona od 200.000,00 KM. Drugi projekt iz 2020. godine je Izrade termofasade na OŠ Huso Hodžić u Tešnju, čija izgradnja je iznosila 121.029,00 KM, a ista je u najvećoj mjeri finansirana iz sredstava Kantona i FBiH sa ukupno 100.000,00 KM.

Podred ostalih, već ustaljenih vidova podrške javnim i vjerskim ustanovama, potrebno je istaći da je u sklopu mjera za suzbijanje pandemije, tokom 2020. godine obezbijedena dodatna podrška zdravstvenim javnim ustanovama u vidu nabavke opreme u ukupnoj visini od 58.372,00 KM.

5. Povrat sredstava finansiranja je realizovan u manjem obimu za 9,03%.

"Otplata kredita EIB" je realizovana u planiranom obimu, s neznatnim uvećanjem od 592,72 KM i vrši se redovno prema definisanom amortizacionom planu.

Drugi stavka ove grupe se odnosi servisiranje 50% obaveze po kreditu JP Toplana D.D. Tešanj, uz obavezu rezervisanja (planiranja) cjelokupne obaveze.

4/ ZAKLJUČAK

Izvršenje Budžeta protekle godine su pratile vanredne okolnosti zbog krize izazvane pandemijom COVID-19, te niza mjera koje su provođene od strane svih nivoa vlasti, pa i naše Općine.

Blagovremenim reakcijama općinska uprava je obezbijedila prilagođavanje nastalim okolnostima, sa nizom ušteda koje su u konačnici ostvarene u okviru tekućeg dijela Budžeta.

Obezbijedena je podrška privredi i građanima putem oslobađanja od plaćanja dijela općinskih naknada i taksi, te pomoć zdravstvenom sektoru uz valika izdvajanja sredstava na suzbijanju i ublažavanju posljedica pandemije.

Obezbijeđen je kontinuitet kapitalnih ulaganja, budući da se najveći dio ulaganja odvija na višegodišnjoj osnovi. Mi smo u okviru planiranja dva rebalansa obezbijedili nesmetano provođenje projekata na trogodišnjem nivou, bez obzir na privremeni zastoj izazvan vanrednim okolnostima. Time se na trogodišnjem nivou, prijenosom dijela ugovorenih i započetih postupaka obezbjeđuje konstituitet i realizacija strateških ciljeva.

U svrhu unapređenja procesa planiranja za narednu godinu je uvedena nova metodologija planiranja projekata na trogodišnjem nivou. Ovo će biti sastvni dio procesa izrade općinskog DOB-a.

Pored toga, i dalje se kontinuirano poduzimaju aktivnsoti na zadržavanju pripadajućih prihoda Općine sa viših nivoa vlasti, te su poduzeti koraci za unapređenje istih sa iniciranim izmjenama neodrživih i neadekvatno formulisanih zakonskih rješenja.

Konačno, može se konstatovati da je zadržana stabilnost budžeta, te da je obezbijeđeno funkcionisanje organa uprave, sa zadovoljenjem opštedruštvenih potreba i grant sredstava na dostignutom nivou.

Aktivnostima Organa uprave i dalje se obezbjeđuju značajna grant sredstva viših nivoa vlasti, fondova, građana i međunarodnih institucija. Na taj način je, uz dalje kreditno zaduženje po postojećem Ugovoru, posebno obezbijedena razvojna komponenta Budžeta, kao jedne od njegovih osnovnih karakteristika.

OBRAĐIVAČ
SLUŽBA ZA FINANSIJE, KOMUNALNE
I INSPEKCIJSKE POSLOVE
Hamzaliya Hojkurić, dipl.oec.

PODNOŠILAC IZVJEŠTAJA
OPĆINSKI NAČELNIK

Mr.sci.Suad Huskić

Broj: 04-11-1-879/21
Datum: 13.04.2021. godine